

Zpráva o činnosti ombudsmana Fakulty výtvarných umění VUT za rok 2023

Pozice fakultní ombudsosoby je zřízena od 16. 3. 2022 na podkladě Směrnice děkana č. 1/2022 – [Sociální bezpečí](#), která definuje základní oblasti její činnosti.

Ombudsmanem FaVU VUT se 1. 12. 2022 stal na základě výběrového řízení Mgr. Bc. Tomáš Fris. Tajemnicí ombudsmana je MgA. Marie Štindlová. Kancelář ombudsmana se nachází v místnosti č. 213C/U2, kde je ombudsman k dispozici ve středy 9:30–12:00, 13:00–15:30. Po předchozí domluvě i jindy – především online, po telefonu (771 281 456) či prostřednictvím e-mailu ombudsman@favu.vut.cz.

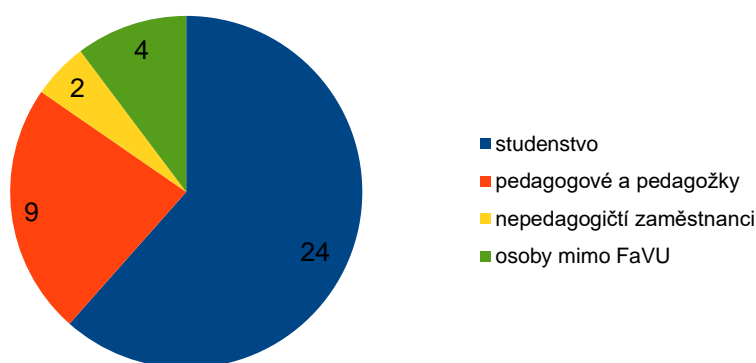
Posláním ombudsmana je podílet se svým působením na vytváření a zajištění bezpečného a spravedlivého studijního a pracovního prostředí a podporovat jeho diverzitu. FaVU v souladu s ust. § 1 písm. d) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, přijímá aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní. Činnost ombudsmana doplňuje činnost samosprávných orgánů a pracovních skupin FaVU a jeho hlavní poslání je funkce poradní, kultivační a mediační.

Ombudsman se především zabývá řešením a prošetřováním podnětů ze strany studujících i zaměstnankyň a zaměstnanců fakulty. Snaží se identifikovat, pojmenovat a napravovat projevy nevhodného chování narušující bezpečné prostředí na FaVU VUT a takovému chování i aktivně předcházet. Svou činností se snaží přispívat k respektujícímu, rovnému a otevřenému prostředí fakulty.

Řešené případy porušení sociálního bezpečí v roce 2023

Celkově se v průběhu roku 2023 na ombudsmana obrátilo s žádostí o pomoc 39 lidí. Nejčastěji se jednalo o studentstvo – 24 případů. Vyučující vyhledali ombudsmana v 9 případech a nepedagogičtí zaměstnanci fakulty pak ve dvou případech. Ombudsman také ve třech případech konzultoval možné porušení sociálního bezpečí se čtyřmi lidmi mimo FaVU – šlo o jednoho bývalého studenta fakulty, studenta jiné fakulty v rámci VUT, zaměstnance VUT a také jednoho člověka z okolí studující FaVU. V jednom případě byl ombudsman kontaktován anonymně.

Řešené případy v roce 2023 (celkově 39)

Typicky se většina doposud řešených situací obešla bez podání oficiálního podnětu (viz směrnici děkana č. 1/2022 o sociálním bezpečí) a byla řešena neformálním urovnáním či mediací.

V přibližně třetině případů se jednalo o jednorázovou konzultaci, která nevyžadovala další zásah ombudsmana. Ve zbývajících případech bylo potřeba se setkat opakovaně, případně oslovit další zúčastněné aktéry. Tematicky se nejčastěji jednalo o komunikační nedorozumění mezi jednotlivci, subjektivně zažívané pocity zneužití moci ze strany vyučujících, nevhodné poznámky a komentáře, nespravedlnost při hodnocení při průchodu studiem.

Ve třech případech, kdy „soft“ metody (neformální urovnání, mediace) nebyly dostačující, došlo na podání oficiálních podnětů, na něž navazovalo řádné šetření prostřednictvím rozhovorů se zúčastněnými aktéry a dotazníkového šetření. Dva z těchto podnětů byly na základě získaných informací vyhodnoceny jako neopodstatněné. Jeden podnět byl po základním prošetření pro svou závažnost a rychlejší projednání předán k projednání disciplinární komisí fakulty, což vyústilo v doporučení děkanovi vyloučit studenta, na něhož podnět mířil. Děkan se tímto doporučením řídil a studenta následně vyloučil.

Další aktivity

Mimo řešení již existujících problematických situací se ombudsman zabývá kultivací studijního prostředí, především intervizních setkání v rámci ateliérů, které slouží k zefektivnění a zcitlivění komunikace v těchto studijních kolektivech. Tematicky se během intervizních setkání nejčastěji řeší vztahy a konflikty mezi studujícími, které zasahují do chodu ateliéru. Dále pak během intervizí dochází k vyjasňování role vedoucích v nehierarchicky vedených ateliérech, vzájemná očekávání mezi studujícími a vyučujícími; jedním z důležitých témat je také hledání rovnováhy mezi „socializační“ a „didaktickou“ (ve smyslu psychické a emocionální podpory studujících oproti zvyšování umělecké kompetence a nutnosti dohlížet na plnění studijních povinností) funkcí ateliérového kolektivu.

V roce 2023 ombudsman spolu s tajemnicí uspořádali prezentaci o smyslu existence instituce ombudsmana v systému vysokoškolského studia pro studující prvních ročníků v rámci předmětu FaVU Orientation.

Pro zájemce ze strany studentstva i pedagožstva prezentovala v roce 2023 kancelář ombudsmana také výsledky závěrečné zprávy Evaluace studijního a pracovního prostředí FaVU, provedené spolkem Konsent ve spolupráci se organizací Socionaut v roce 2022.

Ombudsman se rovněž účastnil kolokvia Školské ombudsmanské platformy, které v roce 2023 proběhlo v Praze pod záštitou AMU.

Aktivity plánované na rok 2024

Krom běžné agendy, spočívající v šetření případů možného porušení sociálního bezpečí, bude pro nadcházející období ombudsman rozvíjet již započaté aktivity směřující k prevenci.

Především se v kolektivech ateliérů více zaměří na činnost kultivující pracovní a studijní prostředí prostřednictvím přednášek a moderovaných diskuzí nad tematickými okruhy, jež vzešly z dotazníkového šetření mapující sociální bezpečí na FaVU. Jde zejména o tato témata:

1. hranice ve vztazích mezi vyučujícími a studujícími,
2. konstruktivní zpětná vazba,
3. queer komunita na FaVU,
4. prevence šikany a sexuálního násilí,
5. limity výuky mimo prostory školy,
6. péče o vlastní duševní zdraví.

V plánu je rovněž uspořádat workshop na téma facilitace pro zájemce z řad studentstva a zaměstnankyň a zaměstnanců FaVU.

Doporučení pro rozvoj fakulty v oblasti sociálního bezpečí

- Vymežit jasná pravidla ohledně vztahů (zejména milostných či jakkoli jinak nestandardních) mezi studujícími a vyučujícími.
- Posílení pedagogů a pedagožek v oblasti pedagogických kompetencí a dalších soft skills.
- Ucelenější školení v oblasti prevence genderově podmíněného násilí a xenofobie a také rozhodovacích procesů a způsobů vedení jednání pro členky a členy Disciplinární komise.
- Zavedení pravidelných vzdělávacích semináře pro studující a zaměstnance, které by reflektovaly jejich potřeby v oblasti sociálního bezpečí.
- Zavedení semiterapeutických skupin se zaměřením na seberozvoj, arteterapie apod.
- Nastavení pravidel komunikace ohledně přestupů studentstva mezi jednotlivými ateliéry včetně stáží, aby nedocházelo k „řešení“ sporných situací stran sociálního bezpečí pomocí jejich přesunutí na bedra kolegů a kolegyň.
- Vytvoření krizového plánu pro potenciálně předvídatelná rizika v oblasti bezprostředního porušení sociálního či fyzického bezpečí studentstva a zaměstnanců (např. sebevražedné jednání, brachiální agrese na FaVU apod.).
- Nastavit systém podpory obětí prokázané šikany a genderově podmíněného násilí na škole.

V Brně dne 20. 3. 2024

Mgr. Tomáš Fris

MgA. Marie Štindlová